

The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences
Year: 2019, Volume: 5, Number: 1

DOI:1034137/jilses.480406

Geliş Tarihi: 08.11.2018

Received: 08.11.2018

Kabul Tarihi:05.07.2019

Accepted: 05.07.2019

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Research Type: Research Article

Hukuk Fakültesi Dersi Olarak Muhasebe Bilim Dalının Gerekliliği¹

Raziye Aksu Özkan²

Özet

Bu çalışmada hukuk ve muhasebe bilim dalı bağlamında, hukuk fakültesi ders müfredatında muhasebe dersinin gerekliği irdelenmiştir. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) genel gerekçesi beşinci paragrafında, uluslararası piyasaların bir parçası olmak hedefi ortaya konulmuştur. Hedefe ulaşmak için, finansal tabloların uluslararası standartlara göre düzenlenmesi gerekliğine yer verilmiştir. Buna göre, TTK'da finansal tablolar, ticari defterler bölümünde 68 ilâ 81. maddeleri arasında ve anonim şirketler Dokuzuncu Bölümünde, Şirketin Finansal Tabloları ve Yedek Akçeler başlığı altında 514 ilâ 528. maddeler arasında açıkça düzenlenmiştir. TTK'da muhasebeyle ilişkin temel kurallar da yer almaktadır. Bununla birlikte vergi hukukunda, ticari defterlerin neler olduğu, finansal tabloların nasıl tutulacağı ve vergiye esas alınacak karın ne şekilde belirleneceğine ilişkin kurallar bulunmaktadır. Ayrıca Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda ticari defterlerin delil olarak kullanılmasına dair düzenlemeler mevcuttur. Bu kanunlarda birçok düzenleme bulunmasına rağmen, ilgili derslerin bazılarında bu konuların esas anlatılmamakta, bazılarında ise konular hiç işlenmemektedir. Bu bağlamda hukuk fakültesindeki ders müfredatları incelendiğinde muhasebe dersinin diğer derslerle de bağlantılı ve uyumlu olması açısından ne zaman verilmesi gerektiğine yönelik öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku, Muhasebe Dersi, Finansal Tablolar

Necessity of Accounting Science As a Law Faculty Course?

Abstract

In this study, the necessity of accounting course in law school course curriculum is examined in the context of law and accounting. In the fifth paragraph of the general justification of the Turkish Commercial Code No. 6102 (TCC), the objective is to be a part of international markets. In order to reach the target, it is necessary to arrange the financial statements according to international standards. Accordingly, in the Turkish Commercial Code, financial statements are clearly regulated in Articles 68 to 81 of the business books section and 514 to 528 under Tab Financial Statements and Reserves. Section of the Joint Stock Companies section. Basic rules of accounting are also included in the TCC. In addition to this, there are rules in the tax law on what are the commercial books, how to keep the financial statements and how to determine the taxable profit. There are also regulations on the use of books as evidence in the Code of Civil Procedure. Although there are many regulations in these laws, in some of the related subjects the essence of these subjects cannot be explained, while in some of them the subjects are not processed at all. In this context, when the curricula of the faculty of law are examined, suggestions have been made about when the accounting course should be given and compatible with the other courses.

Key words: Faculty of Law, Commercial Law, Accounting Course, Financial Statements

¹ Bu makale 2. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Sempozyumu'nda (ISCER-2018) sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş versiyonudur.

² Arş. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, raziye_aksu1905@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2245-863X>

Giriş

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) genel gerekçesi beşinci paragrafında, uluslararası piyasaların bir parçası olmak hedefi ortaya konulmuştur. Hedefe ulaşmak için, finansal tabloların uluslararası standartlara göre düzenlenmesi gerekliliğine yer verilmiştir. Buna karşın, birçok hukuk fakültesi ders müfredatında finansal tablolara ilişkin ders yer almamaktadır. Finansal tabloları da kapsayan muhasebe bilim dalı, hukukun dışında görülmektedir. Bu sebeple, bu çalışmanın konusu muhasebe bilim dalının hukuk fakültesi dersi olarak görülüp görülmemesi gerektiğinin değerlendirilmesidir.

Yöntem

Çalışmanın ilk kısmında muhasebenin ne olduğu incelenmiştir. Daha sonra muhasebenin ticaret hukuku, vergi hukuku ve medeni usul hukuku ile bağlantısı irdelenmiştir. Bu kısımda özellikle muhasebe bilim dalı hukuk fakültesi dersleriyle ilgili midir, hukuk fakültesi derslerinin anlaşılması için gerekli midir ve muhasebenin genel ilke ve kuralları nerede düzenlenmiştir gibi soruların yanıtları aranmaya çalışılmıştır.

Bulgu Ve Yorumlar

1. Muhasebe Kavramı

Muhasebe, işletmenin varlık ve kaynakları üzerindeki mali nitelikteki olayları kaydetme, sınıflandırma, özetleyerek rapor etme ve sonuçları yorumlama bilim ve sanattır (Gökgöz, 2015; Sürmen, 2017; Küçüksavaş, 2016). Varlık, muhasebede işletmenin sahip olduğu maddi ve maddi olmayan değerlerdir (Sevilengül, 2016; Karacan, 2016). İşletmenin sahip olduğu varlıkların karşılığına kaynak denir (Karacan, 2016; Küçüksavaş, 2016). Örneğin A, köfte dükkanı açmak için 10.000 TL sermaye koymuştur. Bu para ile gerekli malzemeleri almıştır. Malzemeler işletmenin varlığı iken, 10.000 TL ise bu varlığın kaynağını teşkil eder.

Muhasebenin dört temel fonksiyonu bulunmaktadır. Kaydetme fonksiyonu, para ile ifade edilebilen mali nitelikteki işlem ve olayların tarih sırasına göre belgelere dayanarak muhasebe defterlerine kaydedilmesi işlemi ifade etmektedir (Gökgöz, 2015; Sürmen, 2017). Kaydetme fonksiyonunu yevmiye defteri yerine getirmektedir. Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin ilgili belge veya ispata dayanan evraktan çıkarılarak tarih sırasıyla ve "madde" halinde düzenli olarak yazıldığı defterdir (213 Sayılı Vergi Usul Kanunu m. 183 ve 28502 RG Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 6). Örneğin işletmede mal alımı, satımı, personele ödenen ücret gibi gerçekleşen her iktisadi olayın, her birine birer numara verilerek teker teker kaydı yapılır.

Sınıflandırma fonksiyonu, belli defterlere kaydedilen mali nitelikteki işlem ve olayların niteliklerine göre ayrı ayrı sınıflandırılmasını ifade etmektedir. Örneğin alınan ticari mallar, çek veya senetler, yapılan giderler, elde edilen gelirler ayrı ayrı başlıklar altında sınıflandırılır. Yevmiye defterine kaydedilen işlemlerin belli özelliklerine göre büyük defterlere aktarılması sınıflandırma fonksiyonuna örnektir (Gökgöz, 2015; Sürmen, 2017; Küçüksavaş, 2016). 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK) m. 184 uyarınca defter-i kebir, yevmiye defterine geçirilmiş olan işlemleri, buradan alarak usulüne göre hesaplara dağıtan ve tasnifli olarak bu hesaplarda toplayan defterdir.

Kaydedilmiş ve sınıflandırılmış mali nitelikteki işlem ve olayların özetlenerek finansal tablolar ve raporlar haline getirilmesi özetleme fonksiyonunu ifade etmektedir (Gökgöz, 2015; Küçüksavaş, 2016). İlgili dönemin bütün bilgilerinin "özet" şeklinde görülebileceği finansal tablolar hazırlanır. Finansal tablolar, bir işletmenin belirli bir dönemdeki mali işlemleri ile bu işlemler sonucu oluşan ekonomik kaynakları ve finansal performansı hakkında bilgi vermek üzere hazırlanan tablolardır (Yalçın, 2015; Akıncı ve Ünlen, 1988; Tanış, 2016). Muhasebe sistemi içinde toplanan ve kaydedilen bilgilerin, belirli zaman aralıklarında bu bilgileri kullanacak kesimlere iletilmesini sağlar (Akdoğan ve Tenker, 1985).

Kaydedilen, sınıflandırılan ve özetlenen bilgiler, bilgi kullanıcılarının analizine ve yorumlamasına bırakılır. Bu bilgilerin ne anlama geldiğinin analiz edilmesi ve işletmenin geçmişinin değerlendirilmesi ile geleceğinin tahmin edilmesine dönük olarak yapılan analizler ve yorumlar, muhasebenin dördüncü fonksiyonunu oluşturur (Gökgöz, 2015; Sevilengül, 2016). Muhasebe raporlarının analizi ve yorumu işletmeye ilişkin kararların alınmasında yol göstericidir. Bu raporların yorumlanmasına bağlı olarak, işletmenin mevcut finansal durumu, işletme yöneticilerinin performansı, işletmeye yatırım yapılması veya kredi verilmesi hakkında karar verilebilecektir (Karabınar, 2015; Sevilengül, 2016).

2. Muhasebenin Hukukla İlişkisi

2.1. Genel Olarak

Muhasebe - hukuk ilişkileri öncelikle tacirlerle ilgili defterleri tutma ve anonim şirketlerde bilanço ile ilgili olmuştur (Karayalçın, 1988). TTK'da da muhasebe bilim dalının genel kural ve ilkeleri yer almaktadır. Bununla birlikte, devlet ticari işlemlerle uğraşan kişilerin vergi matrahlarını, bu kişilerin ticari defterleri ve gelir tablosunu esas alarak hesaplamaktadır. Bu sebeple, Vergi Usul Kanunu'nda da muhasebe bilim dalına ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Ayrıca ticari defterler, medeni usul hukukunda delil olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda, muhasebe bilim dalının ticaret, vergi ve medeni usul hukuku ile bağlantısı incelenecektir.

2.2. Ticaret Hukuku ile Bağlantısı

Kanaatimizce muhasebe bilim dalı, ticaret hukukunun alanı dışında değil içinde yer almaktadır. Zira muhasebeye ilişkin temel düzenlemeler TTK'da yer almaktadır. Bu düzenlemeler şu şekildedir:

İlk olarak muhasebede öncelikle yapılan mali nitelikteki işlemlerin kaydedilmesi ve bu bilgilerin sınıflandırılmasıdır. Bu işlemler yevmiye defteri ve defter-i kebir sayesinde yapılmaktadır. Bunlar TTK'da ticari defterler bölümünde 64 ilâ 81. maddeler arasında düzenlenmiştir. TTK m. 64 uyarınca her tacir, ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, ticari işlemleriyle malvarlığı durumunu, Türkiye Muhasebe Standartlarına ve 88 inci madde hükümleri başta olmak üzere bu Kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır. Tutulması gereken defterler yevmiye, defteri kebir ve envanter defteri olduğu düzenlenmiştir (TTK m. 64/5). Defterlerin ne şekilde tutulacağı TTK m. 65'te yer almıştır. Dolayısıyla, muhasebe bilim dalının ilk işlemlerine ilişkin esaslar TTK'da düzenlenmektedir.

İkinci olarak muhasebede, ilgili dönemin faaliyetlerine ilişkin bilgilerin özet şeklinde sunulduğu "Bilanço ve Gelir Tablosu" çıkartılır. TTK m. 68'de tacirlerin bilanço ve gelir tablosunu düzenleme yükümü; 69'da düzenlemeye ilişkin ilkeler, 73'de bilançonun içeriği, 78'de finansal tablolarda yer alan varlıklar ile borçlarla ilgili olarak değerlendirme ilkelerine yer verilmiştir.

Üçüncü olarak Anonim Şirketler Dokuzuncu Bölümünde, Şirketin Finansal Tabloları ve Yedek Akçeler başlığı altında 514 ilâ 528. maddeler arasında açıkça düzenlenmiştir. Bilanço hazırlanırken özkaynak kalemlerinden biri olan yedek akçeler bölümü 519 ilâ 523'üncü maddeler esas alınarak hazırlanmaktadır.

Dördüncü olarak TTK m. 508/2 uyarınca yıllık kâr, yıllık bilançoya göre belirlenir. Bir yatırımcının şirkete ortak olma sebebi, kar elde etmektir. Kar yıllık bilançoya göre hesaplandığından, dersin anlaşılabilmesi için bilançonun ne demek olduğu bilinmelidir. Bununla birlikte TTK m. 507/1 uyarınca her pay sahibi, kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre pay sahiplerine dağıtılması kararlaştırılmış net dönem kârına, payı oranında katılma hakkını haizdir. Net dönem karı, finansal tablolardan biri olan gelir tablosuna göre belirlenir. Şirketler hukukunda karı anlayabilmek, karın doğru tespit edilip edilmediğini hesaplayabilmek ve buna ilişkin dava açabilmek için muhasebe bilgisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Beşinci olarak TTK m. 398'de denetimin konusunun, şirketin ve topluluğun finansal tabloları olduğuna yer verilmiştir. Anonim şirketler üçüncü bölümünde yer alan denetimde, finansal tabloların ne şekilde denetleneceği ve buna bağlanan sonuçlar düzenlenmiştir.

Altıncı olarak TTK m. 424 uyarınca bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı, kararda aksine açıklık bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve denetçilerin ibrası sonucunu doğurur. Bununla beraber, bilançoda bazı hususlar hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço şirketin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilinçli hareket edilmişse onama ibra etkisi doğurmaz. İbra söz konusu kişilerin yaptıkları işlemlerden dolayı sorumlu olmadıklarının kabulüdür. İbra, bilançonun onaylanmasına bağlanmıştır. Bilançonun ne olduğu, nasıl hazırlandığı bilinmeden TTK m. 424'ün kavranması mümkün değildir.

Yedinci olarak TTK'da birçok maddenin anlaşılması muhasebe bilgisine bağlanmaktadır. Örneğin TTK m. 413 uyarınca yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçiminin yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır. Pay sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin TTK m. 437; denetçinin sorumluluğuna ilişkin TTK m. 554'te de finansal tablolara ilişkin hükümler yer almıştır.

Sekizinci olarak TTK m. 562'de defter tutma ve envanter çıkarmada yapılan hukuka aykırılıklar suç olarak nitelendirilmiştir. Bir hakim defterlerin neler olduğunu dahi bilmeden, bununla ilgili işlenen bir fiilin suç olduğuna nasıl karar verebilecektir?

Son olarak TTK m. 610 ile anonim şirketlere ilişkin 514 ilâ 527'nci madde hükümleri limited şirketlere de uygulanacaktır. Dolayısıyla limited şirketlere ilişkin konularında anlaşılması için muhasebe bilgisi gereklidir.

2.3. Vergi Hukuku ile Bağlantısı

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun İkinci Kitap, İkinci Kısmı m. 171 ilâ 258 arası defter tutmaya ayrılmıştır. VUK m. 182'de bilanço esasına göre tutulacak yevmiye defteri, defter-i kebir ve envanter defteri sayılmış; 183'te yevmiye defteri, 184'te defter-i kebir ve 186'da envanter açıklanmıştır. Bunlara dayanılarak çıkarılan bilançonun içeriği VUK m. 192'de düzenlenmiştir. VUK Üçüncü Kitap m. 258 ilâ 330 arası vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitini ifade eden değerlemeye ayrılmıştır.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (GVK) m. 1 ve 2 uyarınca, gerçek kişilerin elde ettiği ticari kazançlar üzerinden gelir vergisi alınır. GVK m. 37 ilâ 51 arasında yer alan ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu

kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tespit edilecektir (GVK m. 37/5). Dolayısıyla ticari kazanç elde eden gerçek kişilerin ödeyeceği verginin hesaplanması için muhasebe bilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla birlikte 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na (KVK) tabi olan kurumlar için, kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanır (KVK m. 6/1). Safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır (KVK m. 6/2). Bu sebeple, KVK'nın anlaşılabilmesi için muhasebe bilgisi gereklidir.

Bu bağlamda muhasebe - hukuk ilişkileri teknik açıdan muhasebe ile ilgili hükümleri kapsamakla birlikte ayrıca gerçek veya tüzel kişilerin vergilendirilmesinde kar veya zararı tespit bakımından vergi hukukunu da kapsamaktadır (Arslan, 1993). Muhasebe, işletmenin devlete karşı yükümlülüklerinin yerine getirebilmesi için dayanak teşkil edecek bilginin (verginin matrahının) elde edilmesini sağlar (Akyel, ICAFR 16 Özel Sayısı). Ayrıca muhasebe meslek mensupları ile yapılan bir çalışmada tüm katılımcılar VUK'un öğretilmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Aydın, 2016).

2.4. Medeni Usul Hukuku ile Bağlantısı

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) m. 222'de ticari defterlerin ibrazı ve delil olması düzenlenmiştir. HMK m. 222/2 uyarınca ticari defterlerin, ticari davalarda delil olarak kabul edilebilmesi için, kanuna göre eksiksiz ve usulüne uygun olarak tutulmuş, açılış ve kapanış onayları yaptırılmış ve defter kayıtlarının birbirini doğrulamış olması şarttır. Hükmün hem hukuk öğrencileri tarafından anlaşılabilmesi hem de hakimlerin önüne gelen uyumsuzlukta bir karara varabilmesi için muhasebe bilgisi gereklidir. Zira defterlerin ne zaman eksiksiz ve usulüne uygun olarak tutulduğu varsayılacaktır, defter kayıtları birbirini doğrulamış olacaktır gibi bilgilere ulaşılması için defterlerin ne olduğu, nasıl tutulduğu bilinmelidir. Sonuç olarak işletme ve üçüncü kişiler arasındaki hukuki süreçlere delil kaynağı olduğu için (Akyel, ICAFR 16 Özel Sayısı) genel muhasebe dersinin müfredatta olması gerektiğini ortaya koymaktadır.

3. Türkiye'de Mevcut Durum

Üniversitelerin internet sayfaları üzerinden inceleme yapıldığında İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Doğu Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi hukuk fakültelerinde muhasebe dersinin müfredatta olmadığı görülmüştür.

Muhasebe dersi Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Yalova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi hukuk fakültelerinde ikişer kredilik seçmeli ders; Bahçeşehir Üniversitesi hukuk fakültesinde bölüm dışı seçimlik ders olarak yer almaktadır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde ders kataloğunda bulunmasına rağmen, ders programında bulunmamaktadır.

Anadolu Üniversitesinde yapılan bir çalışmaya göre, 623 öğrenciden 48'i muhasebe dersini almaktadır (Selimoğlu, Temizel ve Özdemir, 2016). Dersi seçme oranının %7,7 olduğu görülmüştür. Bu alanda çalışma isteği ise %3,5'tir. Bu sonuçlar öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun muhasebe alanını kendileri açısından bir çalışma alanı olarak görmediklerini ya da böyle bir alanda çalışabilecekleri bilgisine sahip olmadıkları şeklinde yorumlanmıştır (Selimoğlu, Temizel ve Özdemir, 2016). Dolayısıyla bu çalışmada göstermektedir ki, muhasebe hukukun içinde değil hukuk dışında bir meslek olarak algılanmaktadır.

Bu bağlamda kanaatimizce hukuk fakültelerinde verilen muhasebe eğitimi ayrıntılı bir muhasebe bilgisine ulaşmak için yeterli değildir (Akyel, ICAFR 16 Özel Sayısı). Doktrinde Akyel tarafından bir araştırma yapılmış ve çözüm olarak "Forensic Accounting" olarak adlandırılan ve henüz Türkiye'de uygulama alanı bulmamış "Adli Muhasebe" olarak tercüme edilen yeni bir meslek grubu önerilmiştir (Akyel, ICAFR 16 Özel Sayısı; Adli muhasebe kavramını kullanan ilk kişi için bkz. Oberholzer, 2002). Adli Muhasebeciler, adli konularda muhasebeci, denetçi ve araştırmacı yeteneklerini birleştirerek hizmet vermek suretiyle adli kararların alınmasında yardımcı olurlar. Adli muhasebe; literatürde: muhasebe ve işletmecilik bilgisi ile hukuk ilke ve kurallarını, araştırmacı bir mantıkla, mali sosyal ve hukuki sorunların çözümlenmesi için yorumlayan bir bilim dalı olarak tanımlanmaktadır (Rezaee, Lander ve Reinstein, 1996). Hukuk sistemi ile muhasebe sisteminin bir disiplin olarak birleştiği adli muhasebe, adli yargı kurumlarının kararlarına yardımcı olmak üzere finans, hukuk ve ticaret alanındaki işlemlere ilişkin kapsamlı bir bilgi seviyesine ve bu bilgi seviyesinin uzmanca kullanılmasına ilişkin bir anlayışı kapsar (Karacan, 2012). Kanaatimizce adli muhasebecilik meslek dalı, adli işlemlere yardımcı olmakla birlikte, hukuk derslerinin anlaşılması sorununu çözmemektedir; çünkü, adli muhasebecilik, hukuk fakültesinden mezun olunduktan sonra edinilecek bir meslektir. Oysa muhasebenin temel ilke ve esasları, TTK ve VUK'da düzenlenmektedir; ancak muhasebe dersi hukuk fakültesinde öğrenim esnasında verilmemektedir. Bu sebeple, anlaşılması muhasebe bilgisine dayalı birçok konu hukuk derslerinde ya hiç anlatılmamakta ya da üstün körü geçilmektedir.

Tartışma Ve Sonuç

Muhasebe, işletmenin varlık ve kaynakları üzerindeki mali nitelikteki olayları kaydetme, sınıflandırma, özetleyerek rapor etme ve sonuçları yorumlama bilim ve sanattır. Muhasebede mali işlemler yevmiye defterine kaydedilir, buradan sınıflandırılarak defter-i kebire aktarılır ve tüm işlemlerin özeti bilanço ve gelir tablosunu oluşturur. Sırasıyla yapılan bu işlemlere ilişkin ayrıntılar TTK ve VUK’da düzenlenmektedir. Bu sebeple, hukuk fakültesi müfredatında muhasebe bilim dalı zorunlu ders olarak yer alabilir. Muhasebe bilim dalının hukuk müfredatında yer alması, esasen yeni bir bilim dalının müfredata alınması değildir. Aksine temel ilke ve esasları TTK ve VUK’da düzenlenmiş matematiksel bir hukuk konusunun müfredata konulmasıdır. Bununla birlikte, adli muhasebecilik meslek dalı, adli işlemlere yardımcı olmakla birlikte, hukuk derslerinin anlaşılması sorununu çözmemektedir; çünkü, adli muhasebecilik, hukuk fakültesinden mezun olunduktan sonra edinilecek bir meslektir.

Hukuk fakültelerinde ikinci sınıfta vergi hukuku, üçüncü sınıfta ticaret hukuku dersleri verilmektedir. Bu derslerin anlaşılabilirliği için muhasebe dersinin, genel muhasebe olarak ikinci sınıfta verilmesi öğrencilere faydalı olacaktır. Bu ders hukuk fakültelerinde ikinci sınıfta ikişer saatlik zorunlu ders olarak, iki dönemde de yer alabilir. İlk dönem “Genel Muhasebe I” dersi verilebilir. Bu derste ticari defterlerin neler olduğu ve tutulması konularının bulunması, ticaret hukuku derslerine hazırlık sağlayacaktır. İkinci dönem “Genel Muhasebe II” dersi programa konulabilir. Bilanço, gelir tablosu, kar dağıtım tablosu ve nakit akış tablosu bu dersin kapsamında ele alınabilir. Ayrıca dördüncü sınıfta seçimsel ders olarak “Karın Hesaplanması ve Dağıtımı” konulabilir. Zira üçüncü sınıfta şirketler hukuku dersi alınmaktadır. Bu seçimsel ders sayesinde şirketler hukukunda eksik kalan kısımların tamamlanacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akdoğan, N., Tenker, N. (1985). *Finansal Tablolar ve Analizi*, Savaş Yayınları, B. 2, Ankara.
- Akinci, N., Ünlen, M. (1988). *Mali Tablolar Analizi*, Barış Yayınları, B. 2, İzmir.
- Akyel, N. Adli Muhasebe Çerçevesinde Hukuk Eğitiminde Muhasebe Derslerinin Önemi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICAFR 16 Özel Sayısı: 95 -108.
- Crumbly, D. L., Apostolou, N. (2002). Forensic Accounting: A New Growth Area Accounting, *Ohio CPA Journal*, Volum:16, Issue: 3, July-September.
- Arslan, E. (1993). *İlkelerine Kavuşan Muhasebe Uygulamalarına Doğru*, Türkiye XIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, Çeşme-İzmir, 20-22 Mayıs.
- Gökgöz, A. (2015). *Genel Muhasebe*, Ekin Yayınevi, B. 2.
- Karabınar, S. (2015). *Genel Muhasebe*. Sakarya Yayıncılık, B. 6, Sakarya.
- Karacan, S. (2012). Hukuk ile Muhasebenin Kesişme Noktası: Adli Muhasebe, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, Yıl: 4: 8, Kış: 105-128.
- Karacan, S. (2016). *Muhasebede Dönem İçi İşlemler*, Umutepe Yayınları, B. 3, Kocaeli.
- Karayalçın, Y. (1988). *Muhasebe Hukuku*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Yayın No: 2016, Ankara.
- Küçükşavaş, N. (2016). *Finansal Muhasebe*, Beta Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 14. Baskı, İstanbul.
- Oberholzer, C. (2002). *Quality Management In Forensic Accounting*, Gordon Enstitute of Business Science, November.
- Odabaş, H., Aydın, M. (2016). Vergi Hukuku ve Muhasebe: Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okullarının Muhasebe Bölümlerinde Okutulan Vergi Dersleri Üzerine Bir Araştırma, *İnsan ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, C. 5: 7: 2000-2016.
- Rezaee, Z., Lander, G. ve Reinstein, A. (1996). Integrating Forensic Accounting into the Accounting Curriculum, *Accounting Education*: 147-162.
- Selimoğlu, K., Temizel, F. ve Özdemir, A. (2016). Hukuk Fakültesi Öğrencilerinin Muhasebe Meslek Mensubu Olabilme Farkındalığı: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Örneği, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*: 37-50.
- Sevilengül, O. (2016). *Genel Muhasebe*, Gazi Kitabevi, B. 18, Ankara.

Sürmen, Y. (2017). *Muhasebe-1*, Celebiler Matbaacılık, Trabzon.

Taniş, V. N. (2016). *Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar*, Karahan Kitabevi, B. 9, Adana.

Yalçın, E. (2015). *Uluslararası Finansal Raporlama (TMS-TFRS)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kısaltmalar

b.	: Bend
B.	: Baskı
Bkz./bkz.	: Bakınız
c.	: Cümle
C.	: Cilt
dpn.	: Dipnot
ET	: Erişim tarihi
GVK	: Gelir Vergisi Kanunu
http.	: Hypertext transfer protocol
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
KVK	: Kurumlar Vergisi Kanunu
m.	: Madde
No	: Numara
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
VUK	: Vergi Usul Kanunu

EXTENDED ABSTRACT

In this study, the necessity of accounting course in law school course curriculum is examined in the context of law and accounting. In the fifth paragraph of the general justification of the Turkish Commercial Code No. 6102 (TCC), the objective is to be a part of international markets. In order to reach the target, it is necessary to arrange the financial statements according to international standards. Accordingly, in the Turkish Commercial Code, financial statements are clearly regulated in Articles 68 to 81 of the business books section and 514 to 528 under the heading of Financial Statements and Reserves of the Company I in the Ninth Section of Joint Stock Companies. Article 398 of the TCC states that the subject matter of the audit is the financial statements of the company and the community. The audit in the third section of Joint Stock Companies regulates the financial statements. In addition, the annual profit is calculated in accordance with the article 508 of the Turkish Commercial Code. Similarly, Article 413 of the TCC on the dismissal of the members of the Board of Directors and the selection of new ones related to the discussion of the year-end financial statements; Article 424 of the Turkish Commercial Code; Article 437 of the TCC on the right of shareholders to obtain and review information; Article 554 of the Turkish Commercial Code contains the provisions related to the financial statements. Finally, the provisions of articles 610 and 527 of the TCC are applied to limited companies. In addition, the tax law provides information on what are commercial books, how to keep the financial statements and how to determine the taxable profit. There are also regulations in the Code of Civil Procedure for the use of commercial books as evidence. Although there are many regulations in these laws, in some of the related subjects the basis of these issues cannot be explained, in some cases the subjects are not processed at all. Accounting is seen outside the field of law. Additional legal arrangements are made without accounting knowledge. In this context, our proposal is to put the related accounting courses in the law school curriculum. The fact that the accounting branch is included in the legal curriculum is not a new branch of science. On the contrary, the basic principles and principles are the introduction of a mathematical law subject to the Tax Procedure Law of TCC and 213. On the other hand, the branch of forensic accountancy does not solve the problem of understanding the legal courses, although it can help with judicial procedures; because forensic accounting is a profession to be acquired after graduating from law school. In addition, the emergence of forensic accountancy profession supports our argument that accounting should be in the law faculty curriculum. Because, the need for this profession reveals that there is a need for people who have not only legal education but also people with accounting knowledge in the application of law. As a result, the department of accounting must be a compulsory subject in the Faculty of Law. Accounting course should be given in the second year as general accounting in law school. In the second year, tax law and commercial law courses are given in the third year. These courses must be given in the second year in order to understand. In the second year, it should take two hours as a two-hour compulsory course. In the first semester, "General Accounting I" should be given. In this course, commercial books should be kept and the second term "General Accounting II" should be included in

the program. The balance sheet, income statement, profit distribution table and cash flow table should be considered within the scope of this course. In the fourth year, elective courses should be “Calculation and Distribution of Profits”, because in the third year, company law courses are taken.